

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA MYSŁOWICE

z dnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U.2023.40 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.Dz.U.2023.1426 z późn. zm.)

Rada Miasta Mysłówice
uchwała:

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026”, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Mysłówice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Z up. PREZYDENTA MIASTA
II ZASTĘPCA PREZYDENTA
MIASTA MYSŁOWICE**

(-) Mateusz TARGOŚ

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miasta Mysłowice
z dnia 2023 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

Mysłowice, grudzień 2023 r.

WSTĘP

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Założenia niniejszego Programu są zgodne z głównym przesłaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mysłowicach na lata 2021 – 2030.

Główne cele pomocy społecznej to wsparcie osób i rodzin w przewyżczeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie – w miarę możliwości, do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem zachowań ryzykownych. Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Osłabienie rodziny sprzyja powstawaniu sytuacji kryzysowych, które przenoszą się na środowisko lokalne.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego też, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji działających na rzecz wspierania rodziny. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza rodziców, mająca niejednokrotnie podłoże w chorobie alkoholowej, uzależnieniu od środków psychoaktywnych czy braku socjalizacji, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie eksmisją. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również najbliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być kompleksowa, podejmowana możliwie jak najwcześniej przez dobrze przygotowaną kadrę.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie pojawiania się problemów oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę biologiczną i skierowane zostaje do pieczy zastępczej.

I. PODSTAWY PRAWNE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Institucja rodziny w Polsce regulowana jest przez wiele aktów prawnych, jednak akt nadrzędny stanowi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, która stanowi, iż małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Niniejszy program powstał w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program wpisuje się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Mysłowice na lata 2021-2030 i jest zgodny z celem strategicznym 1: „WSPIERANIE RODZIN I RODZICIELSTWA ORAZ PODJĘCIE DZIAŁAŃ MAJĄCYCH OGRANICZYĆ NEGATYWNY WPŁYW ZMIAN DEMOGRAFICZNYCH W MIEŚCIE”.

Założeniem programu jest określenie działań wspierających instytucję rodziny oraz zabezpieczenie jej podstawowych potrzeb bytowych.

II. Adresaci Programu

Program skierowany jest do rodzin zamieszkujących miasto Mysłowice sprawujących opiekę nad dziećmi, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności zmagających się z trudnościami opiekuńczo –wychowawczymi.

III. Realizatorzy Programu

Realizatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach, współpracujący z:

- Placówkami Oświatowymi;
- Urzędem Miasta Mysłowice i jednostkami podległymi;
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespołem Interdyscyplinarnym działającym w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Komendą Miejską Policji w Mysłowicach;
- Sądem Rejonowym w Mysłowicach;
- Instytucjami kultury;
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Mysłowicach;
- Kościołem i związkami wyznaniowymi;
- Klubami i organizacjami sportowymi;
- Innymi instytucjami i podmiotami publicznymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

IV. Diagnoza

Sytuacja społeczno-demograficzna rodzin

Według danych liczbowych liczba mieszkańców Mysłowice w przedziale czasowym 2015-2022 ma tendencje malejące. Podobnie jak w pozostałych miastach Polski, cechą charakterystyczną populacji jest wzrastający odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Głównych przyczyn spadku liczby ludności Mysłowic upatrywać należy w spadających wskaźnikach przyrostu naturalnego oraz migracji młodego pokolenia mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Mysłowic

Rok	2020	2021	2022
Liczba osób	74 601	74 413	71 849

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 2. Struktura demograficzna miasta Mysłowice wg kategorii płci i wieku.

L.P.	Wiek	0-18		19-60	19-65	> 60 lat	> 65 lat	Razem
	Płeć	K	M	K	M	K	M	
1	Centrum	633	716	2 125	2 362	1 372	611	7 819
2	Piasek	233	234	795	918	448	223	2 851
3	Stare Miasto	360	377	834	903	384	179	3 037
4	Brzezinka	401	455	1 207	1 305	678	355	4 401
5	Brzęczkowice – Słupna	678	719	2 246	2 602	1 478	755	8 478
6	Wesoła	670	676	1 923	2 140	880	402	6 691
7	Janów Miejski – Ćmok	766	799	2 313	2 514	1 427	765	8 584
8	Larysz-Hajdowizna	236	235	542	521	172	91	1 797
9	Morgi	245	287	701	750	286	150	2 419
10	Kosztowy	453	456	1 102	1 161	540	320	4 032
11	Krasowy	398	413	962	994	307	171	3 245
12	Dzieńkowice	142	149	388	437	196	81	1 393
13	Bończyk-Tuwima	522	509	1 512	1 683	905	488	5 619
14	Ławki	124	138	323	366	121	59	1 131
15	Chopina – Wielka Skotnica	385	377	1 391	1 429	1 033	421	5 036
Razem		6 246	6 540	18 364	20 085	10 227	5 071	6 6533

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich UM Mysłowice na dzień 17.10.2023 r.

Dane dotyczące przyrostu naturalnego również wykazują ujemny przyrost naturalny. W Mysłowicach od kilku lat roczna liczba urodzeń oscyluje w przedziale pomiędzy 1 061 (2020 r.) a 637 (2022 r.), spada również liczba zgonów, w 2020 r. USC zarejestrował 683 zgony, a w 2022 r. 617 zgonów. Zaznaczyć jednak należy, iż wartość przyrostu naturalnego w Mysłowicach wypada lepiej niż w Polsce.

Prognoza GUS wskazuje, iż w 2035 roku w stosunku do 2020 roku liczba mieszkańców miasta spadnie o 5%. Zmieni się również istotnie struktura ludności: o 31% zmniejszy się liczba dzieci najmłodszych 0-4 lat oraz dzieci w wieku 5-9 lat, natomiast liczba osób w wieku 70 lat i więcej zwiększy się aż o 71%.

Tabela 3. Prognoza liczby mieszkańców Mysłowic

Rok	2020	2025	2030
Liczba ludności ogółem	74 601	72 000	70 110

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ostatnich latach, według danych GUS, poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych. Gospodarstwa domowe osiągają coraz wyższe dochody i w związku z tym więcej wydają. Lepsza sytuacja materialna rodzin przekłada się na ilość gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, których liczba w ostatnich latach znacząco zmalała.

Rodziny objęte wsparciem pomocy społecznej

Główną grupą docelową gminnego programu wspierania rodziny są rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, które nie są w stanie, wykorzystując dostępne zasoby, rozwiązać własnych problemów. Program kierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dla których przezwyciężenie sytuacji kryzysowej jest często niemożliwe. Istnieje więc potrzeba ich wsparcia przez instytucje odpowiedzialne za organizację opieki nad dzieckiem i rodziną.

Za rodzinę, w myśl ustawy o pomocy społecznej, uznaje się osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Dane o rodzinach, powodach otrzymywanej pomocy oraz strukturach rodzin korzystających z MOPS przedstawiono poniżej.

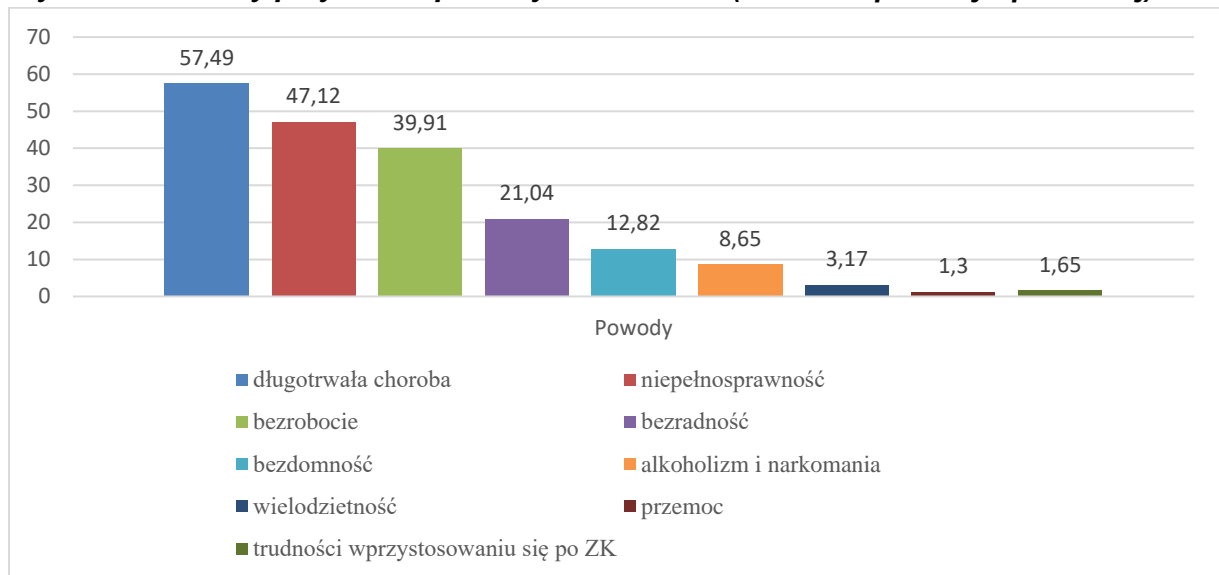
W ramach działalności wynikającej z realizacji zadań zawartych w ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach różnymi formami wsparcia objął 845 rodzin (bez pracy socjalnej). Pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej objęto 168 rodzin. W ramach realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, ustawy „Za życiem”, zasiłku dla opiekuna os. niepełnosprawnej oraz pomocy osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia otrzymało 2 850 rodzin. Ze świadczenia wychowawczego „500+” skorzystały 8 264 rodziny.

Głównym powodem ubiegania się o wsparcie przez klientów MOPS (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) było ubóstwo, natomiast problemami będącymi przyczyną trudnej sytuacji bytowej lub jej skutkiem były przede wszystkim:

- długotrwała lub ciężka choroba – 399,
- niepełnosprawność – 327,
- bezrobocie – 277,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych –146,
- wielodzietność – 22,

- bezdomność – 89,
- alkoholizm – 60,
- trudności w przystosowaniu po opuszczeniu ZK – 19,
- przemoc – 9 rodzin.

Wykres 1. Powody przyznania pomocy w 2022 roku (ustawa o pomocy społecznej)

Źródło: MPIPS za 2022

Tabela 4. Liczba rodzin ze względu na przyczyny przyznawania pomocy społecznej w latach 2020 -2022

Przyczyny przyznania pomocy	Liczba rodzin		
	2020	2021	2022
Bezrobocie	327	308	277
Niepełnosprawność	404	350	327
Długotrwała lub ciężka choroba	450	391	399
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	194	172	146
Ubóstwo	282	246	221

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania dla MPIPS 2020-2022

W latach 2020 - 2022 liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej MOPS, nie wliczając w tym pracy socjalnej, stopniowo obniżała się, by w 2022 roku osiągnąć 1,81 % w stosunku do ogółu mieszkańców miasta.

Tabela 5. Udział osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej do liczby mieszkańców miasta Mysłowice w latach 2020-2022

Rok	Liczba mieszkańców w (w tys.)	Liczba klientów MOPS (w tys.)		Udział mieszkańców Mysłowic korzystających z pomocy MOPS w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców (w %)
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	
2022	71 849	694	1 297	1,81
2021	74 413	755	1 462	1,96
2020	74 601	852	1 580	2,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS zamieszczonych w sprawozdaniu OZPS 2020-2022 oraz sprawozdaniu MPIPS 2020-2022

W strukturze wydatków na pomoc rodzinie w latach 2020-2022 dominowały wydatki na świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne i świadczenia alimentacyjne. Można zauważyć, że w 2019 r. od kiedy rodzice w ramach Programu „Rodzina 500 +” mogą otrzymywać świadczenie wychowawcze na każde dziecko niezależnie od dochodu, do ukończenia przez nie 18 roku życia, liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego znacznie zmalała w stosunku do poprzednich lat. Od 1 stycznia 2022 r. wiośki o świadczenie wychowawcze składa się do ZUS. Świadczenie wychowawcze w Ośrodku było wypłacane do 31 maja 2022 r.

Tabela 6. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w latach 2020-2022

Liczba rodzin	2020	2021	2022
pobierających świadczenia wychowawcze (500+)	8 294	9 192	8 264
pobierających zasiłek rodzinny	1 076	732	674
pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	345	307	316

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w Mysłowicach 2020-2022

Podsumowując, wraz z malejącą liczbą ludności w Mysłowicach maleje również procent osób korzystających z pomocy społecznej, jak również odsetek rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Aby wspomóc rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2020-2022 udzielano wsparcia nie tylko materialnego, ale podejmowano działania wspierające, nakierowane na pomoc poszczególnym rodzinom.

Oferta instytucjonalna miasta w zakresie wychowania i edukacji

Oferta w zakresie wspierania rodzin i dzieci w Mysłowicach obejmuje bazę edukacyjną, opiekuńczą jak i instytucjonalną w postaci placówek wsparcia dziennego. W mieście działają 2 placówki wsparcia dziennego prowadzone przez parafie i NGO, które zapewniają łącznie miejsca dla 46 dzieci.

- Świetlica prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Świetlica młodzieżowa św. Faustyny prowadzona przez parafię św. Krzyża w Mysłowicach.

Rodziny przeżywające trudności mogą liczyć na pomoc pracownika socjalnego, asystenta rodziny, placówek wsparcia dziennego, poradnictwo psychologiczne i prawne. Szeroką ogólnodostępną ofertę zajęć i aktywności dla dzieci i rodzin proponują Mysłowicki Ośrodek Kultury, Biblioteki, Młodzieżowy Dom Kultury oraz Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Tabela 7. Wydarzenia i zajęcia organizowane dla rodzin i dzieci przez MOK, MDK, MOSiR w latach 2020-2022

	realizator	2020	2021	2022
Liczba wydarzeń sprzyjających integracji rodziny	Mysłowicki Ośrodek Kultury	171	149	185
Liczba dzieci i dorosłych korzystających z indywidualnego wsparcia w nauce	Młodzieżowy Dom Kultury	25	21	30
Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia sportowe: siatkówka, sporty walki	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	500	480	500

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOK, MDK i MOSiR

Tabela 8. Działania w zakresie wspierania i wzmocnienia funkcji rodziny, realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Mysłowicach

	2020	2021	2022
Liczba spotkań integracyjnych dla dzieci i rodziców	24	16	23
Liczba uczestników spotkań integracyjnych dla dzieci i rodziców	309	257	288
Liczba zajęć edukacyjnych dla dzieci	21	23	16
Liczba dzieci biorących udział w zajęciach edukacyjnych	488	473	472

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mysłowicach

Na dzień 31.12.2022 r. w mieście działało 11 niepublicznych placówek opiekuńczych dla dzieci do lat 3 (8 żłobków niepublicznych i 3 kluby dziecięce), które łącznie posiadały 411 miejsc oraz 1 publiczna placówka opiekuńcza dla dzieci do lat 3, która posiadała 112 miejsc (placówki wpisane do rejestru żłobków i klubów dziecięcych).

Na terenie Mysłowic w roku szkolnym 2023/2024 funkcjonuje 15 przedszkoli publicznych oraz 4 przedszkola działające w zespołach szkolno-przedszkolnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Mysłowice. Zapewniają w sumie miejsca dla 2 363 dzieci.

Gmina Miasto Mysłowice jest organem prowadzącym dla:

- 15 przedszkoli, 1 977 dzieci;
- 12 szkół podstawowych, 3 884 uczniów;
- 4 zespołów szkolno-przedszkolnych, w tym: 4 przedszkola- 295 dzieci i 4 szkoły podstawowe- 999 uczniów;
- 1 Szkoły Podstawowej Sportowej, 251 uczniów;
- 1 Zespołu Szkół Specjalnych, 163 uczniów;
- 2 liceów ogólnokształcących, 1 229 uczniów;
- 1 Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, 763 uczniów.

W zakresie szkolnictwa specjalistycznego w Mysłowicach funkcjonuje Zespół Szkół Specjalnych, 2 przedszkola z oddziałami integracyjnymi i 1 przedszkole integracyjne.

Na terenie Mysłowic w roku szkolnym 2023/2024 funkcjonuje 12 placówek prowadzonych przez inne osoby niż jednostka samorządu (placówki dotacyjne):

- 2 przedszkola publiczne, 192 dzieci;
- 7 przedszkoli niepublicznych, 395 dzieci;
- 1 szkoła podstawowa niepubliczna, 22 uczniów;
- 1 szkoła podstawowa publiczna, 143 uczniów;
- 1 szkoła policealna, 125 słuchaczy.

Wsparcie w ramach realizacji programów dla rodzin wielodzietnych – Karta Dużej Rodziny

Od czerwca 2014 roku miasto Mysłowice realizuje rządowy program „Karta Dużej Rodziny”. Jest to system zniżek i ulg gwarantowanych dla rodzin wielodzietnych. Karta przysługuje rodzinom bez względu na osiągnięty dochód, które posiadają co najmniej 3 dzieci. Od stycznia 2019 r. o kartę mogą ubiegać się również rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu 3 dzieci. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, zdrowotnej czy transportowej na terenie całego kraju. Mieszkańcy Mysłowic mogą również skorzystać ze zniżek w ramach programu wspierania dużych rodzin „Rodzina Trzy Plus”, który jest uzupełnieniem rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. Na terenie Województwa Śląskiego funkcjonuje również program „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny”. Dokumentem potwierdzającym uprawnienia do korzystania z powyższych programów jest Karta Dużej Rodziny.

Na dzień **31.10.2023 r.** wydano **9 402 karty dla 2 992 rodzin**, w tym **2 869 kart dla rodziców**, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej 3 dzieci. Koszty obsługi programu pokrywane są w całości ze środków budżetu państwa.

Wsparcie specjalistyczne rodzin

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w swojej ofercie skierowanej do rodzin wymagających wsparcia w obszarach opiekuńczo - wychowawczych dysponuje szeregiem specjalistycznych usług w formie:

- pracy socjalnej,
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- asystenta rodziny,
- placówek wsparcia dziennego,
- grup wsparcia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi grupy wsparcia dla rodzin zastępczych oraz grupę dla rodzin objętych usługą asystenta rodziny. Spotkania mają za zadanie zapewnić uczestnikom przestrzeń do wymiany doświadczeń oraz wyrażania emocji związanych z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego

rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin	201	245	220

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS zawartych w sprawozdaniu OZPS 2022

Tabela 10. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin objętych asystenturą	78	82	73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Tabela 11. Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego

rok	2020	2021	2022
Liczba dzieci	48	50	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Od 2012 r. rodziny przeżywające trudności opiekuńczo – wychowawcze mogą zostać objęte pomocą asystenta rodziny. Zadaniem asystenta jest praca z rodziną w celu poprawy jej sytuacji życiowej. Asystent wzmacnia umiejętności opiekuńczo – wychowawcze rodziców, motywuje do podejmowania pracy, uczy racjonalnie gospodarować budżetem domowym, wspiera rodzinę oraz udziela pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych.

W roku 2022 6 asystentów obejmowało wsparciem 73 rodziny, z czego 20 rodzin zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem przez sąd. W roku 2022 zamknięto asystentury w 18 rodzinach. W 2022 roku asystenci rodziny przeprowadzili łącznie 1 260 wizyt w miejscu zamieszkania rodzin i odbyło się 125 zespołów ds. okresowej sytuacji rodziny objętej wsparciem asystentów.

W zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy wsparcie jest udzielane w ramach programów miejskich takich jak: Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Mysłowice oraz Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2030.

Tabela 12. Liczba dzieci objętych programami profilaktycznymi, edukacyjnymi z zakresu uzależnień

	2020	2021	2022	
Liczba dzieci objętych programami profilaktycznymi, edukacyjnymi z zakresu uzależnień	Komenda Miejska Policji	545	440	778
	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	19	28	20
	Placówki Oświatowe	4 783	6 198	6 690

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS, KMP i Placówek Oświatowych

V. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja gminnych programów • bezpłatne specjalistyczne poradnictwo • działania Zespołu Interdyscyplinarnego • działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • pozyskane środki zewnętrzne UE na realizację działań w obszarze wspierania rodziny • interdyscyplinarność realizowanych zadań • praca asystenta rodziny • współpraca międzyinstytucjonalna • działania zabezpieczające prowadzone przez placówki oświatowe wobec uczniów • działalność grup wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • bierna postawa członków rodzin w dokonywaniu zmian i współpracy • wyuczona bezradność i roszczeniowość rodzin • niski poziom aktywności i zaangażowania rodzin • brak zaangażowania przedstawicieli służby zdrowia w działania wspierania rodziny • mało działań organizacji pozarządowych w obszarze wspierania rodziny • niski zakres realizacji zajęć o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym w zakresie wspierania rodziny
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z rodziną • zewnętrzne środki finansowe • realizacja programów profilaktycznych • szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny • skoncentrowana współpraca przedstawicieli organizacji, instytucji na rzecz rodziny • wsparcie socjalne gwarantujące stabilną sytuację ekonomiczną rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • słabnące więzi i tradycje rodzinne • niski poziom świadomości społecznej w zakresie wspierania rodziny • brak zainteresowania ofertami pracy wykwalifikowanej kadry w MOPS (niski prestiż zawodowy, niskie wynagrodzenia) • brak aktywności rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo –wychowawczych • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych

VI. CELE PROGRAMU I PLANOWANE DZIAŁANIA

CEL GŁÓWNY

Wzmacnianie funkcji rodziny zagrożonej wykluczeniem społecznym

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

<u>Cel szczegółowy</u>	<u>zadania</u>
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	objęcie dożywianiem dzieci i dorosłych wymagających tej formy pomocy
	wsparcie materialne udzielane rodzinom z dziećmi w formie świadczeń z pomocy społecznej
	pomoc w zaopatrzeniu osób niepełnosprawnych, w tym dzieci, w niezbędny sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze
	zabezpieczenie schronienia dla kobiet i kobiet z dziećmi
	realizacja usług asystencji dla osób niepełnosprawnych, w tym dzieci

REALIZATORZY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- liczba dzieci objętych dożywianiem w szkołach i przedszkolach
- liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej
- liczba złożonych wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
- liczba osób/rodzin korzystających z programu żywnościowego FEAD
- liczba kobiet i kobiet z dziećmi korzystających ze schronienia w ośrodkach wsparcia
- liczba osób, w tym dzieci, korzystających z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej

Wsparcie funkcjonowania rodziny – wsparcie instytucjonalne i środowiskowe

<u>Cel szczegółowy</u>	<u>zadania</u>
Wsparcie funkcjonowania rodziny – wsparcie instytucjonalne i środowiskowe	realizacja rządowego programu „Karta Dużej Rodziny” oferującego system zniżek dla rodzin wielodzietnych
	wsparcie rodzin z dziećmi poprzez zapewnienie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w żłobku miejskim oraz żłobkach niepublicznych, w tym dotowanych przez miasto
	wsparcie rodzin z dziećmi w wieku przedszkolnym poprzez zapewnienie odpowiedniej ilości miejsc w przedszkolach
	wsparcie rodziny poprzez objęcie dziecka opieką w placówkach wsparcia dziennego
	prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej nie tylko na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych rodziny, ale również na dokonanie prawidłowej diagnozy sytuacji dziecka, rozpoznanie nieprawidłowości i wynikających z tego problemów opiekuńczo – wychowawczych
	zapewnienie wsparcia asystenta rodziny polegającego na wzmacnianiu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców, nauce racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, wspieraniu rodziny oraz udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych
	prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin wykazujących potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych
	prowadzenie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje opiekuńczo - wychowawcze

REALIZATORZY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Miasta Mysłowice - Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Edukacji
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Parafia św. Krzyża w Mysłowicach
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mysłowicach

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- liczba rodzin, którym przyznano „Kartę Dużej Rodziny”
- liczba miejsc w żłobku miejskim
- liczba żłobków i klubów dziecięcych na terenie miasta, w tym żłobków niepublicznych i klubów dziecięcych dotowanych przez miasto

- liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na terenie miasta, w tym w żłobkach niepublicznych i klubach dziecięcych dotowanych przez miasto
- liczba dzieci objętych opieką w żłobkach publicznych prowadzonych przez miasto
- liczba dzieci objętych opieką w żłobkach niepublicznych i klubach dziecięcych dotowanych przez miasto
- liczba miejsc w przedszkolach miejskich
- liczba dzieci ubiegających się o przyjęcie do przedszkoli miejskich
- liczba rodzin objętych pomocą MOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- liczba rodzin objętych pracą socjalną z powodu trudności opiekuńczo-wychowawczych
- liczba osób/rodzin, które skorzystały z poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego
- liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny,
- liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- liczba osób uczestniczących w „warsztatach dla rodziców” organizowanych przez MOPS

Wyrównywanie szans społecznych i edukacyjnych dzieci i młodzieży

<u>Cel szczegółowy</u>	<u>zadania</u>
Wyrównywanie szans społecznych i edukacyjnych dzieci i młodzieży	wsparcie pedagogiczne i psychologiczne w placówkach oświatowych,
	organizowanie zajęć pozalekcyjnych, w godzinach popołudniowych
	zagospodarowanie w okresie wakacyjnym czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez ich udział w zajęciach organizowanych w ramach wypoczynku zimowego i letniego
	pomoc finansowa uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej.

REALIZATORZY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Miasta Mysłowice - Wydział Edukacji
- Placówki Oświatowe
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
- Mysłowicki Ośrodek Kultury
- Miejskie Biblioteki Publiczne
- Młodzieżowy Dom Kultury

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- liczba udzielonych porad psychologiczno-pedagogicznych w placówkach oświatowych
- liczba realizowanych programów profilaktycznych w szkołach i przedszkolach
- liczba dzieci biorących udział w zajęciach organizowanych w ramach „Akcji lato” i „Akcji zima”
- liczba dzieci otrzymujących dofinansowanie do wyjazdu w ramach „zielonej szkoły”
- liczba wypłaconych stypendiów szkolnych
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach dodatkowych w MDK
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach sportowych (siatkówka i sporty walki) organizowanych przez MOSiR
- liczba wydarzeń sprzyjających integracji rodziny organizowanych przez MOK
- liczba uczestników spotkań integracyjnych dla dzieci i rodziców organizowanych przez Biblioteki
- liczba spotkań integracyjnych dla dzieci i rodziców organizowanych przez Biblioteki
- liczba dzieci biorących udział w zajęciach edukacyjnych w Bibliotekach

Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych i alkoholu

Cel szczegółowy	zadania
Zapobieganie uzależnieniom od środków psychoaktywnych i alkoholu	profilaktyka poprzez edukację dla dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych
	wczesna interwencja w rodzinach zagrożonych uzależnieniami
	terapia uzależnień i pomoc współuzależnionym członkom rodzin świadczone przez specjalistyczne placówki
	realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci ze środowisk zagrożonych uzależnieniami realizowanych przez MOPS
	realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Myśłowice

REALIZATORZY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Miasta Myśłowice - Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydział Edukacji
- Placówki Oświatowe
- Komenda Miejska Policji w Myśłowicach
- Straż Miejska w Myśłowicach
- MEN-SANA – Ośrodek Pomocy Psychologicznej i Profilaktyki Leczenia Uzależnień

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- liczba realizowanych programów dot. profilaktyki uzależnień w szkołach i przedszkolach
- liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego ds. uzależnień
- liczba osób objętych terapią uzależnień
- liczba osób korzystających z pomocy MOPS z powodu uzależnień
- liczba programów profilaktycznych skierowanych do dzieci ze środowisk zagrożonych uzależnieniami realizowanych przez MOPS
- liczba dzieci objętych programami profilaktycznymi, edukacyjnymi z zakresu uzależnień

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

<u>Cel szczegółowy</u>	<u>zadania</u>
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinach dotkniętych przemocą,
	działalność zespołu interdyscyplinarnego
	organizacja wydarzeń, konferencji, spotkań skierowanych do służb realizujących zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie
	realizowanie zadań określonych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
	realizacja programów skierowanych dla sprawców przemocy i ofiar przemocy

REALIZATORZY

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Placówki Oświatowe
- Komenda Miejska Policji w Mysłowicach
- Areszt Śledczy

WSKAŹNIKI REALIZACJI

- liczba kobiet i kobiet z dziećmi dotkniętych przemocą, korzystających z hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- liczba założonych „Niebieskich Kart”
- liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego
- liczba osób objętych programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
- liczba uczestników konferencji w ramach programu „Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”.

VII. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- przywrócenie prawidłowych relacji w rodzinie,
- wzrost świadomości i kompetencji opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie,
- zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej,
- zmniejszenie liczby rodzin dysfunkcyjnych,
- wzrost bezpieczeństwa rodzin,
- rozwinięcie poradnictwa rodzinnego i specjalistycznego,
- nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Miasta Mysłowice, dotacji z budżetu państwa oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację powierzonych zadań związanych ze wsparciem finansowym, instytucjonalnym, psychologicznym rodzin, zapobieganiem i profilaktyką uzależnień, rozwojem systemu zapobiegania przemocy, organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, MOPS uwzględnił środki w planie finansowym na 2024 rok.

IX. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Programie dla każdego z zadań. Sprawozdanie z realizacji Programu opracowywane będzie corocznie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach po zebraniu danych z instytucji miejskich i innych podmiotów zaangażowanych w jej realizację. Dokument będzie przekazywany Radzie Miasta jako załącznik do sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Załącznik nr 1 do Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Zakładane roczne koszty realizacji Programu w latach 2024 - 2026 oszacowano na podstawie planowanych wydatków miasta Mysłowice (w oparciu o projekt planu wydatków) i średnich kosztów poniesionych na realizację zadań w latach poprzednich.

Szacowany koszt realizacji przez MOPS zadań w ramach „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026” w 2024 r. wyniesie w rozbiciu na poszczególne działania:

Pomoc społeczna – Pomoc w zakresie dożywiania: 800 000 zł

Pomoc Społeczna – zasiłki celowe: 229 000,00 zł

Pomoc Społeczna – zasiłki okresowe: 460 000,00 zł

Świadczenia rodzinne: 22 211 928,00 zł

OIK – specjalistyczne poradnictwo i działalność OIK – 972 866,00 zł

Pomoc materialna dla uczniów – 158 945,00 zł.

Pozostałe koszty realizacji zadań Programu to koszty funkcjonowania Żłobka Miejskiego: koszt na podstawie roku 2022 r. (112 miejsc): 2 444 606,39 zł. Koszty funkcjonowania żłobków niepublicznych i klubów dziecięcych dofinansowanie z Urzędu Miasta w Mysłowicach do każdego dziecka na podstawie zawartej umowy: koszt na podstawie roku 2022: 1 056 000,00 zł, w tym, żłobki niepubliczne: 885 000,00 zł, kluby dziecięce: 171 000,00 zł) oraz koszty działalności placówek oświatowych określone w planie finansowym na 2022 rok dla szkół i przedszkoli miejskich.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rada Gminy uchwała gminny program wspierania rodziny.

Niniejszy projekt uchwały w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026” został opracowany w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Założeniem programu jest określenie działań wspierających instytucję rodziny oraz zabezpieczenie jej podstawowych potrzeb bytowych.

II ZASTĘPCA PREZYDENTA

MIASTA MYSŁOWICE

(-) Mateusz TARGOŚ